

KLASA VII

WYMAGANIA edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny:

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- 1) opanował **wiedomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII,
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- 3) potrafi wnikliwie analizować i interpretować różne teksty kultury, posługując się terminologią z PP, wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury,
- 4) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze, analizując różne teksty kultury.
- 5) posługuje się bogatym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- 6) z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy dojrzałe wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- 8) wzorowo i samodzielnie wykonuje zadania dodatkowe,
- 9) świadomie uczestniczy w projektach edukacyjnych, uroczystościach szkolnych i lokalnych.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- 1) **opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historycznoliteracki, kulturowy, biograficzny,
- 4) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- 5) aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- 6) bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym
- 8) znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych,
- 9) rozróżnia rodzaje i gatunki literackie: nowela, opowiadanie, fraszka, pieśń, sonet, satyra, ballada, komedia, wymienia ich cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich, rozumie pojęcia: komizm, tragizm ironia, perswazja i manipulacja,
- 10) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- 11) przygotowuje prezentację na zadany temat np. o wybranej lekturze (prowadzenie lekcji), wskazuje źródła wykorzystanych informacji,
- 12) wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- 1) w **znacznym stopniu opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII,
- 2) samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela –

trudne,

- 3) czyta ze zrozumieniem wszystkie teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- 4) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- 5) tworzy plan własnej wypowiedzi, samodzielnie redaguje: wywiad, wypowiedź argumentacyjną, rozprawkę, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji (powtórzenie i uzupełnienie), charakterystykę,
- 6) zna części mowy i zdania, typy zdań, w tym zdanie wielokrotnie złożone, **rozpoznaje** imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, zna zasady pisowni partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, odróżnia mowę zależną i niezależną, rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów, tworzy rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń, zna typy skrótów i skrótowców, zna upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych, rozumie rozbieżności między mową a pismem,
- 7) dobrze zna i rozumie teksty kultury przewidziane w podstawie programowej, odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- 8) rozróżnia gatunki literackie: nowela, opowiadanie, fraszka, pieśń, sonet, satyra, ballada, komedia i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- 9) płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,
- 10) określa funkcję środków artystycznego wyrazu,
- 11) bierze czynny udział w lekcji,
- 12) wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- 1) **częściowo opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII ,
- 2) samodzielnie wykonuje łatwe zadania; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- 3) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- 4) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- 5) wypowiada się krótko, a jego wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- 6) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- 7) rozpoznaje i tworzy: wywiad, wypowiedź argumentacyjną, rozprawkę, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji oraz charakterystykę,
- 8) zna, lecz nie zawsze dokładnie, teksty kultury przewidziane w PP,
- 9) rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba, zna i rozpoznaje formy czasownika, w tym imiesłowy, zna części mowy i zdania, rozpoznaje zdania złożone, rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- 10) wykonuje obowiązkowe prace domowe, popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- 1) **opanował w niewielkim stopniu umiejętności** zapisane w podstawie programowej,

- 2) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- 3) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- 4) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- 5) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- 6) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- 7) nie jest aktywny na lekcjach, ale stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- 8) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej mobilizacji,
- 9) nie zna wszystkich tekstów kultury przewidzianych w programie,
- 9) często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Zakres wiadomości i umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla klasy VII

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- rozpoznaje **rodzaje literackie: epika, liryka i dramat**; określa **cechy charakterystyczne** dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju
- wskazuje **elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog**
- rozróżnia **gatunki epiki, liryki i dramatu: nowela** (powtórzenie i uzupełnienie wiadomości), **opowiadanie** (powtórzenie), **fraszka, pieśń, sonet, satyra, ballada, komedia** – i wymienia ich podstawowe **cechy** oraz wskazuje **cechy gatunkowe czytanych utworów literackich**
- zna pojęcie **komizmu**, **rozpoznaje jego rodzaje w tekstach** oraz określa ich **funkcje**
- rozpoznaje w tekście literackim: **neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje**
- zna **pojęcie ironii**, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej **funkcje**
- **określa** w poznawanych tekstach **problematykę egzystencjalną** i poddaje ją refleksji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich **odwołania do wartości uniwersalnych** związane z postawami etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne **konteksty, np. historycznoliteracki, kulturowy, biograficzny**
- **interpretuje** dzieła sztuki (**obraz, rzeźba, grafika, fotografia**)
- określa **wartości estetyczne** poznawanych tekstów kultury
- **znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej** (np. w filmach, komiksach, piosenkach) **nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych**
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich **elementy wiedzy o historii i kulturze**
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz **cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego**
- **dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką** i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa

Kształcenie językowe

Uczeń:

- rozumie pojęcia **głoska, litera, sylaba**

- rozumie mechanizm **upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem**
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek **twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych**
- **pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni**
- funkcjonalnie wykorzystuje **środki retoryczne** oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę
- rozumie pojęcie **akcent**; zna i **stosuje reguły akcentowania wyrazów**
- odróżnia **czasowniki dokonane od niedokonanych**, rozpoznaje **bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się**
- rozumie konstrukcje **strony biernej i czynnej czasownika**
- **rozpoznaje imiesłow**y, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje **imiesłowowy**
 - **równoważnik zdania i rozumie jego funkcje**; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie
- zna **zasady pisowni partykuły nie** z różnymi częściami mowy
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzi: **zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie)**
- rozróżnia **wypowiedzenia wielokrotnie złożone**
- odróżnia **mowę zależną i niezależną**, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie
- poprawnie **przytacza cudze wypowiedzi**, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
- rozumie, na czym polega **grzeczność językowa** i stosuje ją w wypowiedziach
- rozpoznaje **wyraz podstawowy i wyraz pochodny**; rozumie pojęcie **podstawy słotwórczej**; w wyrazie pochodnym wskazuje **temat słotwórczy i formant**; określa **rodzaj formantu**, wskazuje **funkcje formantów** w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie **realne i słotwórcze znaczenie wyrazu**, rozpoznaje **rodzinę wyrazów**, łączy **wyra**zy pokrewne, wskazuje **rdzeń**
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, zna **typy skrótów i skrótowców** – określa ich funkcje w tekście
- zna zasady tworzenia **wyrazów złożonych**, odróżnia ich **typy**

Tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych

Uczeń:

- **gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy** potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje **plan kompozycyjny własnej wypowiedzi**
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz **zasady spójności językowej między akapitami**; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje **rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)**
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: **wywiad, prezentacja, wypowiedź argumentacyjna, rozprawka, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji (powtórzenie i uzupełnienie), charakterystyka**
- wykorzystuje **znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów** przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
- odróżnia **przykład od argumentu**
- przeprowadza **wnioskowanie** jako element wywodu argumentacyjnego
- **zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie**
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi

Samokształcenie

Uczeń:

- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania
- rozwija nawyki **systematycznego uczenia się**
- rozwija umiejętność **krytycznego myślenia i formułowania opinii**
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, **korzysta z informacji**
- **uczestniczy w życiu kulturalnym** w swoim regionie
- zbiera **informacje o historii regionu**
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów
- **uczestniczy w projektach edukacyjnych** (np. tworzy różnorodne prezentacje)
- rozwija umiejętności **samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy**
- **przygotowuje prezentację na zadany temat** np. o wybranej lekturze (prowadzenie lekcji)
- wskazuje **źródła** wykorzystanych **informacji**
- **współpracuje z zespołem projektowym**
- wyszukuje dodatkowe tekstów zgodne z tematyką rozdziału